

nad pjesmama mogu dati povod, da se ta Pjesma pričini kao da je obična ljubavna pjesma.

Daniel Rops u svojem »poživinčeni sud o svijetu« na 288. str. u drugom odsjeku iznosi čudno poimanje o vezi sadizma i mazohizma sa spolnošću.

Time sam u glavnom iznio i sadržaj »Seksualnih problema« i neke svoje o njima napomene.

B. Strižić.

D. Zanko: Misa u novijoj francuskoj literaturi. Zagreb 1938., 8°, tr. 40, cij. ???

Pod tim je naslovom prof. Zanko održao predavanje na II. hrv. liturgijskom kongresu u Splitu početkom srpnja 1938. Radnju je kasnije, u znatno prerađenom i proširenom obliku, dao tiskati u »Životu«, br. 9—10. God. 1938. Javnosti ju je predao i kao posebni otisak iz »Života«.

Pisac spominje na početku svoje radnje, da je pok. Merz napisao o ovoj temi pod naslovom »Utjecaj liturgije na francusku književnost od Chateaubrianda do danas« debeli svezak i predao ga 1923. kao svoju doktorsku tezu zagrebačkom sveučilištu. Iskrenim priznanjem ističe solidnost i veliku vrijednost Merčeva rada. Merz je izradio »kompletni hronološki Index liturgijskih autora i liturgijskih djela, ali ne samo od Chateaubrianda, nego čitavo XVI., XVII. i XVIII. stoljeća, čak i srednji vijek. Taj golemi Index sam za sebe predstavlja jedinstvenu vrijednost, kakove nemaju još do danas ni sami Francuzi«. Merčeva je studija od tolikoga značenja, da se on »tim golemim radom uzdigao u red najtemeljitijih stručnjaka ovoga predmeta i sami Francuzi bi mu bili najviše zahvalni, kada bi imali štampanu ovu savjesnu i minucioznu stručnu klasifikaciju i studiju o liturgij. elementima u njihovoj ogromnoj i nepreglednoj literaturi«. Rado priznaje, da se u svojoj radnji poslužio Merčevim djelom »Polovica moga referata je Merčevo djelo i ističem, da sam sretan, što na taj način neminovno na ovom mjestu dolazi do riječi onaj, koji je od svih nas bio najpozvaniji, upravo nenadoknadivo pozvan, da govori o Misi u modernoj katol. literaturi«.

Raspravu obrađuje s tri gledišta:

1) Misa u ekspresiji ličnih religijskih doživljaja velikih književnika.
3) Misa kao sastavni, integralni dio ili pače jezgra umjetničkih djela.

3) Misa kao takova analizirana i interpretirana u književnoj formi.

Pisac posvećuje naročitu pažnju Paulu Claudelu i René Schwobu. O Claudelu veli Charles du Bos: »On je svjedok Božji, koji već skoro pola stoljeća ne prestaje biti najvećim genijem, što ga u redu ljudske riječi ima Zapad«. Claudel sam priznaje: »Crkva je bila moja velika otvorena knjiga, moja škola. Uvijek bila klečečke hvaljena ova veličanstvena Majka od koje sve naučih! Svake sam nedjelje boravio u Notre-Dame, a išao sam onamo i češće u tjednu. Onda sam tako slabo poznavao svoj vjerovnik kao otprilike budizam, a eto se preda mnom razvija sveta drama tako uzvišena te je premašila svaku moju pomisao... Ne mogoh se zasititi gledajući Misu, a svaka se svećenikova kretnja upisa duboko u moj duh i srce. Služba za pokojne, pa na Božić, pa pri-

zori Velikog Tjedna, uzvišeni pjev Exultet, prema kojemu su mi se najzanosnije pjesme Sofoklove i Pindarove činile bljutave, sve me je to napunjalo počitanjem, radošću, priznanjem, kajanjem: poklonom!

René Schwob je porijeklom Židov. Obratio se 1926. u tridesetogodi. U svom dnevniku bilježi ove značajne riječi: »Tri dana poslije, kako primam svako jutro svetu pričest, osjećam se kao oslobođen od napasti i neočekivano svježja duha. Ovaj simbol je čudesan i moćan da pretvara noć u dan i posjedovanje u slobodu. Najedamput, kod Mise, namjesto da se osjetim odijeljen od ovoga sakupljenoga puka, od ovih seljaka, za koje sam uvijek imao samo podrugljivost, nađoh se kao sudionik u istom misteriju i prepun neke iznenadne ljubavi, obasjane u svijesti našega živoga jedinstva. Svaka Misa oživljava kao živa služba neke nevidljive realnosti, realnije od svega drugoga. Zato molim Boga da me prožme do dna, e da bi mi ova zemlja bila zanosna slika njegove vječne providnosti.«

Sličnih izjava i priznanja nalazi i u djelima drugih pisaca, koje spominje rasprava.

Na svršetku dodaje pisac opasku: »Ova studija nema u svim dijelovima jedinstvene stilske obradbe, jer mi je u prvom redu mnogo bilo stalo do toga, da hrvatskoj inteligenciji predstavim niz novih, više manje nepoznatih imena katoličke francuske književnosti i da pružim po mogućnosti što detaljniji uvid u prebogatu riznicu katoličkoga književnoga stvaranja u Francuskoj.«

Dio lijepoga priznja, što ga on daje Merčevu radu ide i njega samoga, jer je njegova radnja nastavak Merčeva rada. **Dr. J. Penić.**

Anton Čadež, Življenje govori. Zgledi iz zgodovine in vsakdanjosti, razvrščeni po vsebini katekizma. Izdala »Jugoslavenska knjigarna« u Ljubljani 1940. Strana 512, 8°. Cijena nevezanoj knjizi din 95.—, a vezanoj din 115.—.

Anton Čadež je umirovljeni vjeroučitelj građanske škole. Kao čovjek, koji je dugi niz godina boravio i radio među omladinom, znade vrlo dobro, u čemu je težina vjerske obuke za današnju mladež. Mnogo se trudio da nađe, sredstva, koja će mu predavanje vjeronauka olakšati i ujedno što veći uspjeh zajamčiti.

Katehetska pouka, kao uostalom i svaka druga, treba da bude zorna. Što je zornija, to će biti uspješnija. A bit će to zornija, što će kateheta upotrebljavati više i zgodnijih primjera. Zato je došao na sretnu misao, kad se je dao na skupljanje i sređivanje ovako ogromnog broja raznovrsnih primjera, koje nam pruža u svojoj knjizi: »Življenje govori«.

Verba volant — exempla trahunt. Najprije dolazi u obzir živi primjer vjeroučitelja. Međutim o njemu nije ovaj čas govor. U knjizi su sabrani primjeri iz Sv. Pisma, života svetaca, crkvene i svjetovne povijesti i iz svagdašnjega života.

Naći zgodan i uvjerljiv primjer, koji će odgovoriti baš ovoj dobi i osvojiti um i srce mladih ljudi, nije laka stvar. To rado priznaje i sam auctor, kad u uvodu spominje, da je na zbirci radio četvrt stoljeća.

Primjere je razvrstao prema rasporedu katekizamskih pitanja. Time je uporaba primjera vanredno olakšana. Kateheta odnosno propovjednik pogleda u kazalo i odmah nađe primjere sa odgovarajuću katekizamsku građu, koju kani obrađivati. Pisac se držao načela: ne unositi u knjigu umjesto stvorenih, nezajamčenih i sumnjivih primjera. Mladi su ljudi puni skepse. Zato bi ovakvi primjeri bili više na štetu nego na korist svetoj stvari. Kod primjera treba navoditi točne podatke. I vrijeme. I mjesto. I imena. Ili bar auktoritet: koji uglednu osobu odnosno časopis, koji jamči za istinitost primjera.

Već letimični pregled zbirke daje dokaz auktorova ozbiljnoga i solidnoga rada. A praktična će uporaba zbirke još više pokazati, kako je ona dragocjena i neprocjenjiva pomoć kod duhovnih pouka i nagovora svih vrsti, a napose kod tumačenja kršćanskih istina u školi i na propovijedaonici. Plodovi će u praksi biti skupljaču najbolja nagrada za sav trud i silno vrijeme, što ga je uložio u ovo uistinu rijetko djelo.

Dr. J. Penić.

Dragutin Nežić, Povijest župa i crkvi jastrebarskoga dekanata. Uspomena na Euharistijski kongres u Jastrebarskom 12. i 13. VIII. 1939. Zagreb 1939, str. 58. Cijena 3.— dinara.

Sretna je uistinu bila misao, da se prigodom Euhar. kongresa izda knjižica, koja prikazuje povijest župa, crkvi i kapela jastrebarskog crkvenog kotara — dakle onih svetih mjesta, gdje se već stoljećima Krist žrtvuje svome nebeskom Ocu pod prilikama kruha i vina. Što se općenito može kazati o Hrvatima, to posebno vrijedi za ovaj pobožni kraj: naš narod drage volje gradi crkve i kapele, za njih mnogo žrtvuje, njima se ponosi, rado sluša pripovijedanje o njihovom postanku i drevnoj prošlosti.

I ako je Nežićeva knjižica malenoga formata, sitan je tisak omogućio, te je u njoj prikazana ukratko povijest 12 župa i župskih crkvi pa oko 25 kapela. Tekstu su dodane slike, iz kojih se vidi vanjski oblik crkvi i kapela te narodna nošnja.

Sabirući marljivo podatke poslužio se pisac ne samo štampanim knjigama i izvorima nego ponajviše neobjelodanjenom građom iz Nadbiskupskoga i župskih arhiva. Izvori i literatura spominju se na kraju knjige.

Radnja je lijepo zamišljena, ali rađena na brzu ruku i u vrlo teškim ličnim prilikama pisca, koji zbog prezaposlenosti u zvanju nije dospio kroz više dana zadržati se u pojedinoj župi i pomno razgledati sve njezine znamenitosti. Tako je izostao prikaz vanjštine i unutrašnjosti crkvi obzirom na njihovu umjetničku stranu, zaokružena slika (sinteza) pojedine župe i cijeloga kraja, a jezik nije sasvim dotjeran.

J. Butorac.